

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1336/25
15.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Татјане Лемајић, председника већа, Марије Бошковић и Слободана Керановића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Радовановић, адвокат из Београда, ул. Светог Саве бр. 3б, против тужене Републике Србија, Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ул. Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца и жалби тужене изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 1689/24 од 13.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 15.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1689/24 од 13.12.2024. године, у ставу другом и четвртом изреке и у то делу се жалба тужиоца и жалба тужене **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1689/24 од 13.12.2024. године, у ставу трећем изреке, тако што се обавезује тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због неоснованог лишења слободе, а на име повреде угледа, части и права личности, поред износа досуђеног ставом другим изреке, исплати износ од још 160.800,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године као дана пресуђења до исплате, док се за износ од још 815.200,00 динара, до укупно траженог износа од 2.176.000,00 динара са припадајућом каматом почев од дана пресуђења до исплате, тужбени захтев **ОДБИЈА**, као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1689/24 од 13.12.2024. године у ставу петом и у ставу шестом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе према поднеску тужиоца од 30.10.2024. године.

Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због неоснованог лишења слободе, а на име повреде угледа, части и права личности исплати износ од 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године до исплате.

Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд обавезе тужену да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због неоснованог лишења слободе, а на име повреде угледа, части и права личности исплати преко досуђеног износа од 1.200.000,00 динара, а до тражених 2.176.000,00 динара, износ од још 976.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате.

Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд обавезе тужену да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати укупан износ од 1.479.661,00 динар и то: на име изгубљене зараде због неоснованог притвора од 3.9.2009. године до 17.2.2010. године износ од 1.222.300,00 динара, на име новца за кантину износ од 33.361,00 динар, на име трошкова пакета и на име трошкова за такси услуге износ од 126.000,00 динара, као и на име трошкова школарине износ од 98.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате.

Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да суд обавезе тужену да му на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха за личну и породичну егзистенцију исплати износ од 500.000,00 динара и због проузрокованог физичког бола износ од 800.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате.

Ставом шестим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 225.237,50 динара.

Тужилац је благовремено изјавио жалбу против наведене пресуде, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права и то у ставу трећем, четвртм и петом изреке.

Тужена је благовремено изјавила жалбу против наведене пресуде, побијајући је у ставу другом и шестом изреке, и то како из жалбених навода произлази, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба жалба тужиоца делимично основана а жалба тужене неоснована

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази

по службеној дужности. Супротно жалбеним наводима тужиоца, побијана пресуда, у ставу трећем и четвртом изреке, није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, с обзиром да је изрека у наведеном делу јасна, разумљива и не противречи себи као ни датим разлозима, не постоји противречност између онога што се наводи у разлозима и доказа у списима и образложење овог дела пресуде садржи јасне, потпуне и аргументоване разлоге о битним чињеницама, те се у наведеном делу правилност чињеничног утврђења и примена материјалног права са сигурношћу може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 3.9.2009. године лишен слободе од стране припадника МУП-а, Дирекције полиције – ПУ за Град Београд и заједно са још неколико лица приведен је истражном судији Окружног суда у Београду по пријави за кривично дело међународног тероризма из члана 391 став 1 КЗ. Против тужиоца је донето решење о спровођењу истраге за наведено кривично дело и одређен му је притвор на основу члана 142 став 2 тачка 2 и 5 ЗКП, због могућег утицаја на сведоке и узнемирења јавности. Након што је у два наврата продужаван, притвор је против тужиоца укинут решењем Вишег суда у Београду К. 1633/2010 од 17.2.2010. године. Током кривичног поступка преквалификован је оптужни акт у односу на тужиоца, тако што му је уместо првобитног кривичног дела, стављено на терет извршење кривичног дела изазивање опште опасности подстрекавањем из члана 278 став 1 у вези са чланом 34 КЗ. Пресудом Првог основног суда у Београду К 5424/11 од 25.7.2016. године, која је (у односу на тужиоца) потврђена пресудом Вишег суда у Београду Кж1 883/16 од 30.1.2017. године, тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио наведено кривично дело.

Тужилац је од стране припадника полиције лишен слободе у јутарњим часовима дана 3.9.2009. године када је кренуо на испит, без навођења разлога, којом приликом је одведен у просторије ПУ за Град Београд у улици Деспота Стефана и истог дана извршен је претрес његовог стана. Приликом привођења као ни током трајања полицијског задржавања није примењивана физичка сила, претње, нити било који други облик репресије. Након тога је одведен код истражног судије, а по доношењу решења о спровођењу истраге и одређивању притвора премештен је у Окружни затвор у коме је првих 15 дана био у самици са још два притвореника, наркомана повратника, али са њима није имао вербалних нити физичких сукоба, осим што су услови у тој самици били изузетно лоши. Након тога пребачен је групну собу где је било укупно 12 притворених лица на 12 м² и где му је један од притвореника, неформално старешина собе, одредио где ће бити смештен. Прва два месеца није било психофизичког злостављања нити сукоба са другим притвореницима, али након тога, када је дошло до промене профила притвореника присуствовао је разним облицима психофизичког злостављања других притвореника и услед тога почео је да осећа појачан страх, а нарочито ноћу када се плашио да заспи. Једне ноћи неко га је полио брионом по ногама и запалио. Иако том приликом није задобио никакве опекотине, остали притвореници су се смејали тој шали. Након тога приметио је да му се психичко стање погоршало и опседале су га мрачне мисли. Обичај у соби био је да се један од млађих притвореника излаже понижавању тако што су се други притвореници смењивали ударајући га клонпама по глави за сваку ситницу. Када је дошао ред на њега да на исти начин злоставља млађег притвореника, он је то одбио да учини након чега га је један од

притвореника шутнуо ногом у главу од чега је изгубио свест и пробудио се на кревету. О томе је обавестио адвоката, а неко је стражи саопштио да се оклизнуо и ударио главом о кревет. Тек када су га упитали да ли је то тачно, поновио је из страха од осталих притвореника, а такође се плашио да ће бити пребачен у другу собу међу још проблематичније притворенике. Након овог инцидента, пребачен је у другу собу где је било мање притвореника. Током трајања притвора, осим адвоката посећивале су га и мајка и девојка и сваки пут су плакале јер су биле узнемирене због целокупне његове ситуације, а он је осећао тугу јер није био у могућности да их загрли и оствари ближи контакт са њима. Такође, током трајања притвора добијао је штампане дневне новине, и то "Политику", "Блиц", "Ало" и сличне где је било чланака у којима се помиње у вези са извршењем кривичног дела међународног тероризма, због чега је стекао утисак да ће сасвим сигурно бити осуђен за то дело. У притвору се заразио шугом, као и остали притвореници са којима је био смештен, што је трајало више месеци, па се након пуштања на слободу јавио лекару. По изласку из притвора, након нешто мање од шест месеци, комшије су престале да му се јављају, а пријатељи су га доживљавали као мученика јер је изгубио 25 килограма. У време када је лишен слободе био је узоран студент Факултета политичких наука, са високом просечном оценом, али по изласку из притвора, услед немогућности да спреми испите, изгубио је годину и прешао на самофинансирање.

Из обавештења Управе за извршење кривичних санкција Окружног затвора у Београду од 25.6.2020. године, произлази да је тужилац дана 30.12.2009. године прегледан у амбуланти од стране дежурног лекара и да је том приликом констатовано да је преглед обављен због повреда задобијених дана 27.12.2009. године (хематом испод левог ока и раздеротине на корену носа и на левој ноздрви), где је тужилац навео да је пао и ударио главом о полицу, а из здравственог картона констатовано је да се на РТГ од 31.12.2009. године не виде знакови прелома костију лобање. Тужилац је, према изјашњењу управника Окружног затвора, у периоду од 17.9.2009. године до 30.12.2009. године када су констатоване ове повреде, био смештен на блоку 4-2-2 у соби број 1 са још 10 притворених лица, а након тога на блоку 2-1-1 у соби број 5 све до укидања притвора 17.2.2010. године. Према извештају начелника службе за здравствену заштиту Окружног затвора у Београду, наводи тужиоца о начину настанка повреда и опис повреда нису у корелацији, тако да постоји могућност да су исте нанете физичком силом.

Из исказа сведока, адвоката ББ, који је био бранилац тужиоца у предметном кривичном поступку, произлази да је приликом посете тужиоцу у притвору, дана 30.12.2009. године, приметио да његов брањеник има таман подлив испод ока за који је рекао је задобијен услед ударца о ивицу кревета а могуће и да се оклизнуо о кору од банане, при чему је било очигледно да му је о пореклу повреде било непријатно да говори. Наведену повреду сведок је одмах пријавио затворској стражи, а затим и председнику суда, након чега је наложено да се тужилац премести у другу просторију. Тек након премештаја, тужилац му је саопштио да му је повреду нанео притвореник, чије име и надимак је такође навео, а идентитет нападача био је познат и затворској и судској управи.

Из извештаја Заштитника грађана од 17.2.2010. године, сачињеног приликом

ванредне контролне посете Окружном затвору у Београду, а у циљу утврђивања услова смештаја и третмана шест притворених лица, припадника анархистичког покрета оптужених за кривично дело међународног тероризма, произлази да је тужилац био смештен у реновираном делу притворског блока са још тројицом притвореника, у спаваоници величине око 15 м², да је просторија била загрејана, хигијена задовољавајућа и олакшана, спаваоница је реновирана и у њој је смештен примеран број притвореника, да тужилац у разговору са заштитником грађана није желео да говори о могућој физичкој или психичкој тортури, али да је навео да је у одређеној ситуацији затворска управа брзо реаговала и да је премештен у другу спаваоницу, као и да се не осећа угроженим од стране неформалног система међу притвореницима, да кантину може да посети једанпут недељено и да није имао примедбе на њен асортиман нити на исхрану. Према службеној белешци сачињеној по увиду у списе предмета Првог основног суда у Београду К. 5424/11, произилази да не постоји доказ о премештају тужиоца из једне притворске јединице у другу због злостављања.

Према налазу и мишљењу судског вештака, специјалисте ортопедске хирургије и трауматологије, тужилац је задобио телесну повреду нагњечење меких ткива, која се квалификује као лака телесна повреда, те како у свом исказу наводи да је претучен, а у медицинској документацији пише да је приликом прегледа изјавио да је пао на плочице, вештак је навео да су могућа оба механизма наношења описаних повреда лица. Из медицинске документације не произлази да је тужилац критичном приликом задобио прелом носа, а из документације болнице "...", настале девет година после штетног догађаја, произлази да тужилац има девијацију носа, за коју се не констатује да је последица прелома, па вештак није могао да утврди узрочно-последичну везу између описане повреде и операције девијације носа. У тренутку задобијања повреда, тужилац је трпео болове јаког интензитета који су се одражавали три до четири часа, под дејством медицинске помоћи болови су се постепено трансформисали у болове средњег интензитета у трајању од три до четири дана, а затим су замењени прво сталним, а касније повременим, неједнаким и неправилним боловима слабијег интензитета у трајању од 10 дана.

Према налазу и мишљењу судског вештака неуропсихијатра, тужилац је приликом хапшења доживео изражен примарни страх јаког интензитета, као афективни одговор организма на ситуацију, у трајању од око један до пет минута, након тога секундарни страх јаког интензитета у трајању од 18 часова, те страх средњег интензитета у трајању од око четири месеца, а страх слабијег интензитета у трајању од око три месеца. Због физичког напада у затвору имао је примарни страх у трајању од око један до два минута, секундарни у трајању од око четири до пет часова, а средњег интензитета у трајању од око пет дана, те слабијег интензитета у трајању од око седам до десет дана, колико је трајало лечење. Због боравка у притвору, изложености стресу, фактори који обележавају затворске услове су усамљеност, физичка и психичка исцрпљеност, неизвесност због казне, лоши услови у притворској протосторији, лоши односи између затвореника, што се и тужиоцу десило. Отпуштање из притвора захтевало је лечење код дерматовенеролога, али без утицаја на психичко стање. Према наводима тужиоца, јављао се психијатру у Институту за ментално здравље у Палмотићевој, али о наведеном нема медицинску документацију, при чему је навео да му је психијатар дао савет, али му није преписао никаву терапију. Успео је да превазиђе

тешкоће, завршио факултет, оженио се, оформио породицу и запослио се. С обзиром на дужину судског процеса, има страх средњег интензитета при присуствовању суду. Дожиљени страх није оставио последице на психичком плану, нити умањења животне активности. Тегобе на психичком плану проузроковане неоснованим лишењем слободе нису довеле до дубљег психопатолошког испада, јер се тужилац брзо укључио у свакодневне активности и уобичајено функционисање.

Тужилац је прву годину студија на Факултету политичких наука Универзитета у Београду уписао у школској 2007/2008 години, у статусу студента који се финансира из буџета, те како према Статуту факултета школска година почиње 1. октобра текуће године и траје 12 месеци, први испитни рок у ком је тужилац могао да пријави испите јесте јануар 2008. године. У току школовања, именовани је обновио другу годину студија у школској 2009/10 години из разлога што није остварио школски услов за упис наредне године студија и на име школарине по том основу уплатио је два пута по 15.000,00 динара и то 17.10.2009. године и 28.1.2010. године. Почев од 4.1.2017. године тужилац је запослен у привредном друштву “...” d.o.o. са просечном зарадом у износу од 244.460,00 динара. Тужилац се обратио захтевом за накнаду штете Министарству правде фебруара 2019. године, али му по том захтеву није одговорено.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је првостепени суд закључио да су у конкретном случају испуњени услови прописани одредбом члана 584 Законика о кривичном поступку за остваривање права на накнаду нематеријалне штете проузроковане неоснованим лишењем слободе. Правилан је закључак првостепеног суда да се на име накнаде нематеријалне штете проистекле из неоснованог лишења слободе досуђује јединствени новчани износ, и то на основу свих околности које су утицале на природу, тежину и трајање душевних болова које је трпело лице неосновано лишено слободе, будући да тај интегрални вид штете обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног, а које су проистекле из неоснованог лишења слободе као што су душевни болови због повреде части, угледа, достојанства, слободе и права личности.

Међутим приликом одмеравања и досуђивања правичне накнаде нематеријалне штете на име душевних болова због неоснованог лишења слободе, на потпуно и правилно утврђено чињенично стање у том делу, првостепени суд није правилно применио материјално право садржано у одредби члана 200 став 2 Закона о облигационим односима.

Наиме, накнада нематеријалне штете по својој правној природи представља материјалну сатисфакцију за тужиоца и омогућиће му извесно задовољење у најширем смислу речи и тиме, што је могуће да потпуније успостави психичку равнотежу, с тим да накнада које се досуђује треба да представља правичну накнаду према тежини трпљења која се цени узимајући у обзир све објективне и субјективне околности, као што су дужина трајања лишења слободе, тежина и природа кривичног дела које је стављено на терет тужиоцу, године живота тужиоца а што све утиче на одмерену висину накнаде нематеријалне штете. Према налажењу другостепеног суда, имајући у виду све околности конкретног случаја, и то дужину трајања притвора од 168 дана, врсту и тежину кривичног дела које је тужиоцу било првобитно стављено на терет

односно да се ради о кривичном делу међународног тероризма, широк друштвени одјек хапшења тужиоца као члана анархистичке групе, будући да су о хапшењу медији извештавали, затим његов ранији живот и породичне прилике, околност да је у време одређивања притвора имао 24 године и да је био редовни студент Факултета политичких наука, да је имао емотивну везу и да је боравак у притвору поднео веома стресно јер се никада у животу није нашао у сличној ситуацији, правична новчана накнада за душевне болове које је тужилац трпео због неоснованог лишења слободе, односно повреде слободе и права личности износи 1.360.800,00 динара. Стога је побијана одлука потврђена у ставу другом изреке за досуђени износ од 1.200.000,00 динара са припадајућом затезном каматом од дана пресуђења, до исплате. Истовремено, побијана одлука је преиначена у ставу трећем изреке тако што је тужиоцу досуђен износ од још 160.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.12.2024. године као дана пресуђења, до исплате сходно одредби члана 277 став 1 Закона о облигационим односима, а одбијен је захтев у преосталом делу за износ од још 815.200,00 динара до укупно траженог износа од 2.176.000,00 динара, са припадајућом каматом као неоснован.

Супротно жалбеним наводима тужиоца, досуђивањем вишег износа погодовало би се тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом те накнаде. Износ правичне новчане накнаде одмерава се не само с обзиром на јачину душевних болова и њихово трајање, значај повређеног добра и циљ коме служи та накнада, већ и с обзиром на друштвено-економске околности и могућности друштва у коме се накнада досуђује. Такође, насупрот жалбеним наводима тужене, досуђивањем нижег износа не би била пружена одговарајућа сатисфакција тужиоцу и не би се могла постићи друштвена сврха коју је законодавац имао у виду утврђујући у корист оштећеног лица право на правичну новчану накнаду за претрпљену нематеријалну штету на име душевних болова због неоснованог лишења слободе.

Супротно жалбеним наводима тужиоца, захтев за накнаду материјалне штете у укупном износу од 1.479.661,00 динар, и то на име изгубљене зараде због неоснованог притвора у износу од 1.222.300,00 динара, трошкова за кантину у износу од 33.361,00 динара, трошкова пакета и такси услуга у износу од 126.000,00 динара и трошкова школарине у износу од 98.000,00 динара, све са затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, првостепени суд је правилно одбио као неоснован, одлуком као у ставу четвртом изреке побијане пресуде, са разлозима које у свему прихвата и овај суд као другостепени.

Наиме, како из потврде послодавца тужиоца произлази да у периоду неоснованог лишења слободе тужилац није био у радном односу, правилно је првостепени суд оценио да тужилац нема право на накнаду материјалне штете у виду изгубљене зараде, у смислу члана 189 ЗОО у вези са чланом 169 став 1 тачка 1 Закона о раду, будући да у том периоду није остваривао зараду. Противно жалбеним наводима тужиоца да би у изостанку штетне радње у виду неоснованог лишења слободе знатно раније дипломирао и запослио се, у периоду неоснованог лишења слободе од 3.9.2009. године до 17.2.2010. године, а за који потражује накнаду материјалне штете у виду изгубљене зараде, именовани би према редовном току ствари свакако и даље био студент, имајући у виду датум уписа факултета и трајање студија, тако да и у изостанку

штетне радње у наведеном периоду тужилац не би могао бити у радном односу и остваривати зараду коју потражује. Када је реч о захтеву за накнаду новца утрошеног у притворској кантини, првостепени суд је, правилно налазећи да се ради о трошковима за уобичајене индустријско-прехрамбене производе и производе кућне хемије које би тужилац у сваком случају сносио и да није био у притвору ради своје уобичајене потрошње, закључио да се не може сматрати да су исти простекли из неоснованог лишења слободе, а ово нарочито имајући у виду да је тужиоцу као притвореном лицу била обезбеђена бесплатна исхрана чија се количина и квалитет предвиђају у складу са Правилником о кућном реду за примену мере притвора, при чему је тужилац приликом посете заштитника грађана изјавио да на исхрану нема примедби, те је сходно наведеном, правилно одбио као неоснован захтев за накнаду ових трошкова. У односу на истицање захтева за накнаду трошкова на име такси услуга и пакета, првостепени суд је правилно оценио да тужилац није активно легитимисан, будући да се не ради о његовим личним трошковима, већ о трошковима учињеним од стране трећих лица, из ког разлога је исти одбијен као неоснован.

У односу на захтев за накнаду трошкова школарине, првостепени суд је, налазећи да се на основу изведених доказа, а пре свега неуропсихијатријског вештачења, не може закључити да је тужилац по укидању притвора био тако нарушене психичке равнотеже изазване неоснованим лишењем слободе да је посећивао психијатра и користио терапију, што би га реално могло спречити да у преосталом делу школске године положи довољан број испита који чине услов за упис наредне године студија, те да се из наведеног разлога не може поуздано закључити да је неосновано лишење слободе тужиоца узрок његове обнове године на факултету због чега би основано могао потраживати трошкове школарине, према становишту овог суда као другостепеног, а противно жалбеним наводима тужиоца, правилно исти оценио неоснованим. Ово нарочито ако се има у виду да је прве испите по укидању притвора тужилац положио тек септембра месеца 2011. године, дакле годину и по дана након штетног догађаја, а да наводе о свом тешком психичком стању у том периоду, у смислу да се лечио код неуропсихијатра, није поткрепио ни једним доказом, што је био дужан да учини сходно одредби члана 231 став 2 ЗПП.

Имајући у виду све напред изнето, применом одредаба члана 390 Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке а на основу члана 394 тачка 4 истог закона, донета је одлука као у ставу другом изреке ове пресуде.

Одлучујући о захтеву за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх за личну и породичну егзистенцију, првостепени суд је оценио да је на тужиоцу био терет доказивања чињенице да је страх који је претрпео неоснованим лишењем слободе био интензиван и дужег трајања, односно да је исти био краткотрајан али да је у дужем временском периоду нарушио психичку равнотежу тужиоца. По закључку првостепеног суда, из налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра не произилази да је тужилац претрпео страх чији је интензитет такав да превазилази онај ниво страха који трпи свако притворено лице, нити је претрпљени страх код тужиоца проивео последице на психичком плану услед којих би тужиочева психичка равнотежа била нарушена у смислу евентуалних поремећаја или обољења па је у конкретном случају страх који је тужилац несумњиво трпео као последицу неоснованог лишења

слободе, обухваћена јединственом накнадом нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа, слободе и права личности.

Приликом доношења одлуке о захтеву за накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове, првостепени суд је имао у виду да је до повреде тужиоца дошло током његовог боравка у притвору, остављајући могућност да је тужилац повређен тако што га је други притвореник ударио, али како то није пријавио стражарима нити управи затвора, у смислу да није навео како је дошло до повреда и од кога су му исте нанете, нити је о томе обавестио Заштитника грађана, то се по закључку првостепеног суда не може поуздано утврдити веза између конкретног догађаја приликом ког је тужилац повређен и незаконитог односно неправилног рада органа тужене.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује да је одлука садржана у ставу петом изреке побијане пресуде донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 и 374 став 1 а у вези члана 8 Закона о парничном поступку, будући да нису дати разлози о одлучним чињеницама за одлуку о овом делу тужбеног захтева, док су дати разлози противречни како међусобно, тако и са доказима у списима предмета, због чега се њена правилност у наведеном делу за сада не може испитати у другостепеном поступку.

Наиме, одлучујући о захтеву тужиоца за накнаду нематеријалне штете на име претрпљених физичких болова и страха, основано се жалбеним наводима тужиоца указује да је првостепени суд селективном оценом изведених доказа које је уврстио у чињеничну грађу засновао напред наведени закључак о неоснованости потраживања тужиоца накнаде за ове видове нематеријалне штете. Првостепени суд је одлуку о овом делу тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете на име претрпљених физичких болова засновао само на чињеници да тужилац повреде није пријавио стражарима нити управи затвора, у смислу да није навео како је дошло до повреда и од кога су му исте нанете, нити је о томе обавестио Заштитника грађана, из ког разлога није прихватио исказ сведока, тадашњег браниоца тужиоца, у погледу околности повређивања именованог Међутим, према извештају управника Окружног затвора произлази да је тужилац по извршеном прегледу од стране затворског лекара пребачен у други затворски блок, из извештаја начелника службе за здравствену заштиту Окружног затвора у Београду произлази да наводи тужиоца о начину настанка повреде и опис истих нису у корелацији, те да постоји могућност да су повреде нанете физичком силом, при чему ни судски вештак специјалиста ортопедске хирургије и трауматологије није искључио могућност доношења повреда од стране другог лица, иако је тужилац приликом прегледа изјавио да је пао на плочице. Такође, из извештаја Заштитника грађана од 17.2.2010. године произлази да тужилац није желео да говори о могућој физичкој или психичкој тортури, али да јесте навео да у одређеној ситуацији затворска управа реаговала брзо и да је премештен у другу спаваоницу. Такође, према налазу и мишљењу судског вештака неуропсихијатра произилази да је тужилац због физичког напада у затвору имао је примарни страх у трајању од око један до два минута, секундарни у трајању од око четири до пет часова, а средњег интензитета у трајању од око пет дана, те слабијег интензитета у трајању од око седам до десет дана, колико је трајало лечење из чега следи да тужилац није трпео само страх због неоснованог

лишења слободе а ко то погрешно првостепени суд има у виду већ и страх који је последица како то тужилац тврди физичког напада у затвору и задобијене повреде.

Према одредби члана 7 став 2 Закона о парничном поступку, суд утврђује све чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева. Према одредби члана 8 истог закона, суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучује које чињенице ће узети као доказане. Из овог произилази да Закон о парничном поступку прихвата слободну оцену доказа као једно од начела, које суду омогућује да одлучује на основу свог слободног уверења, али тако да то уверење мора произићи из савесне и брижљиве оцене доказа и резултата целокупног поступкаа што је првостепени суд у конкретном случају пропустио са учини.

Наиме, слободно судијско уверење ограничено је изведеним доказима и оценом тих доказа, која мора да се креће у границама логичног размишљања и закључивања. Обавеза је суда да на одговарајући начин образложи како је и на који начин је утврдио релевантне чињенице, јер слободна оцена доказа не дозвољава произвољност, арбитрарност и слободно закључивање. Напротив, слободна оцена доказа представља садржајну, суштинску анализу и оцену сваког доказа по његовој унутрашњој вредности и узајамној вези са другим доказима или утврђеним чињеницама. Оно што је битно, тиче се тога да је суд, у образложењу своје одлуке, дужан да јасно изнесе на основу којих доказа је узео да су одређене чињенице истините или нису, што првостепени суд, како то произилази из садржине побијане пресуде, очигледно пропустио да учини, чиме је начинио битну повреду одредаба поступака из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Како је закључак првостепеног суда о неоснованости потраживања накнаде нематеријалне штете на име физичких болова и страха у контрадикторности са садржином изведених доказа који су увршћени у чињеничну грађу то је због учињене битне повреде поступка побијана пресуда у ставу петом изреке морала бити укинута, те је применом члана 391 став 1 Закона о парничном поступку одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу шестом изреке побијане пресуде сагласно члану 401 тачка 3 Закона о парничном поступку јер иста сагласно члану 165 истог закона зависи од коначног исхода спора.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду поступка на коју му је указано од стране другостепеног суда, те ће правилном оценом свих изведених доказа, засебно, као и у њиховој међусобној вези, у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, правилно и поуздано утврдити да ли су напред описане телесне повреде нанете тужиоцу за време боравка у притвору од стране другог притвореника, те да ли постоји узрочно-последична веза између штетне последице у виду наведених повреда и незаконитог односно неправилног рада органа тужене, те да ли је тужилац због евентуалног физичког напада од стране другог притвореника и задобијене повреде претрпео страх који по интензитету и дужини трајања оправдава досуђивање накнаде и за овај вид нематеријалне штете сагласно одредби члана 200

Закона о облигационим односима, како би могао поново одлучити о основаности овог дела тужбеног захтева, након чега ће за своју одлуку дати јасне и довољне разлоге правилном применом материјалног права на потпуно и правилно чињенично утврђење.

**Председник већа-судија
Татјана Лемајић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**